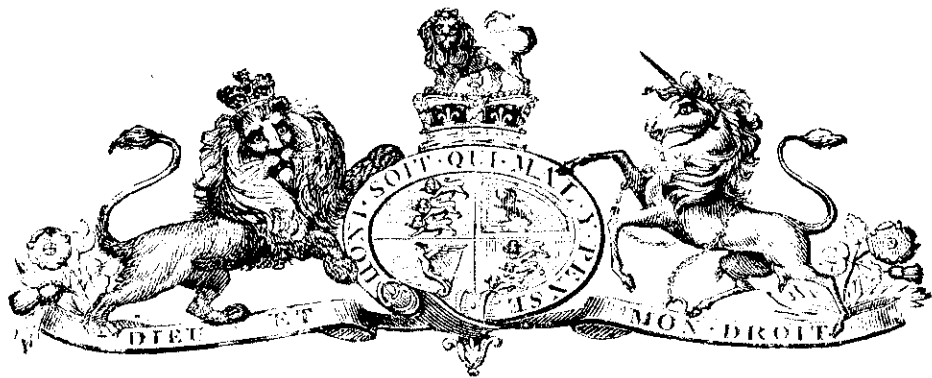

KO TE

KAHITI O NIU TIRENI.

HE MEA TA I RUNGA I TE MANA O TE KAWANATANGA

[MOTUHAKE.]

PONEKE, TUREI, HUNE 6, 1911.

*Ture Whakatikatika Raihana Waipiro.*Tari Kawanatanga,
Poneke, Mei 30, 1911.

I RUNGA i te tono mai a etahi tangata tokomaha tenei ka panuitia ki roto ki te *Kahiti*, hei maramatanga mo te iwi Maori, nga tekiona o te Ture Whakatikatika i te Ture Raihana Waipiro, 1908, e pa ana ki te iwi Maori.

TIMI KARA,
Minita mo te Taha Maori.

1910, Nama 46.

HE TURE hei Whakatikatika i te Ture Raihana Waipiro, 1908.

[21 o Noema, 1910.]

KUA MEINGA HEI TURE e te Runanga Nui o Niu Tireni e noho huihui ana i roto i te Paremete, a i runga ano hoki i tona mana, ara :—

1. Ko tenei Ture me hua ko te Ture Whakatikatika i te Ture Raihana Waipiro, 1910, a me korero ia ano ko ia tonu tetahi wahi o te Ture Raihana Waipiro, 1908 (ka huaina i raro nei ko te tino Ture).

* * * * *

43. (1.) Ka ahei te Kawana i ia wa i ia wa ki te panui i tetahi wahi i etahi wahi ranei o Niu Tireni hei takiwa e pa ai ki reira nga tikanga o tenei tekiona, a ka ahei ia i nga wa katoa ki te whakakore ki te whakarereke ranei i aua tu panuitanga.

(2.) Ko ia tangata (ahakoa he tangata whai raihana kaore ranei) i roto i aua tu takiwa e hoatu ana i te waipiro ki tetahi Maori, ina whakataua tona he e te Kooti, ka ahei kia whiua ki te whaina kaua e nui atu i te rima tekau pauna.

(3.) Kaore tenei tekiona e pa—

(a.) Ina hoatu te waipiro i roto i tetahi whare whai raihana hei kai ki roto ki taua whare :

(b.) Ina hoatu te waipiro hei rongoa i runga i te whakahau a tetahi takuta kua rehitatia :

(c.) Ina hoatu te waipiro ki tetahi Maori he wahine marena na tetahi tangata e hara i te Maori.

(4.) Mo nga tikanga o tenei tekiona me nga tekiona wha tekau ma wha me wha tekau ma ono o tenei Ture, ko te tikanga o tenei kupu "Maori" he tangata no te iwi Maori tuturu ake o Niu Tirenī, a e uru ana ki roto te hawhe-kaihe me te tangata kei waenganui ona toto i te hawhe-kaihe me te Maori motuhake.

(5.) Ko tekiona rua rau e whitu tekau o te tino Ture kua whakakorea e tenei Ture.

(6.) Ko nga takiwa katoa o Niu Tirenī kua whakatakotoria ona rohe e te Kawana i roto i tona Kaunihera i mua atu i tenei Ture, i runga i te whakahaerenga o taua tekiona rua rau e whitu tekau, a e pa ana ki aua takiwa nga tikanga o taua tekiona i te wa i paahitia ai tenei Ture, ka kiia kua panuitia aua takiwa i raro i tenei tekiona, a ko nga tikanga o tenei tekiona me pa ki aua takiwa.

[*Whakamarama.*—*Ko aua takiwa i rohea i raro i taua tekiona rua rau whitu tekau (270) ko nga takiwa Maori i raro i te Ture Kaunihera Maori, 1900.*]

44. (1.) Ko ia tangata (ahakoa he tangata whai raihana kaore ranei) ka ahei kia whiua, ina whakataua tona he e te Kooti, ki te whaina kaua e nui atu i te rima tekau pauna, mehemea ia, i roto i tetahi wahi o Niu Tirenī,—

(a.) I hoatu waipiro ki tetahi tane Maori kua haurangitia ; a

(b.) I hoatu waipiro ranei ki tetahi wahine Maori, haunga ia mehemea ko taua wahine he wahine marena na tetahi tangata e hara i te Maori, a haunga hoki mehemea i hoatu i te waipiro hei rongoa i runga i te whakahau a tetahi takuta kua rehitatia.

(2.) Ko tekiona rua rau e whitu tekau ma tahi o te tino Ture kua whakakorea e tenei Ture.

45. Ko nga tikanga o tekiona kotahi rau e wha tekau ma whitu o te tino Ture me pa ki nga takiwa katoa kua panuitia i runga i te whakahaerenga o tekiona rua rau e whitu tekau ma rua o te tino Ture, i runga ranei i te whakahaerenga o tetahi atu Ture o mua atu, i runga ano i nga ritenga ano mehemea nei aua takiwa i panuitia ra he takiwa kua kore te raihana e whai mana ki reira i runga i te whakatau a nga kaipooti i tetahi pootitanga raihana, a ko aua tikanga ka kiia hei tautoko kaua hei whakakore i nga tikanga o tekiona rua rau e whitu tekau ma toru o te tino Ture.

[*Whakamarama.*—*Ko te tekiona 45 i runga tonu ake nei e pa ana ki nga takiwa kua panuitia, pera me te Rohepotae o Aotearoa (ara King-country).*]

46. (1.) Ka ahei te Kawana i ia wa i ia wa, i runga i te kupu tohutohu a te Kaunihera Maori o tetahi takiwa kei raro i te Ture Kaunihera Maori, 1900, ki te panui i taua takiwa hei takiwa e pa ai ki reira nga tikanga o tenei tekiona, a ka ahei hoki ia i ia wa i ia wa ki te whakakore ki te whakarereke ranei i ia o aua tu Panuitanga.

(2.) I roto i ia takiwa e panuitia i raro i tenei tekiona me whakahaere a te ra e panuitia e te Kawana i roto i te *Gazette* me te *Kahiti*, tetahi pootitanga o nga Maori e noho ana i roto i taua takiwa e whai mana ana ki te pooti i nga pootitanga mo tetahi mema mo te Paremete

i raro i Wahi IV o te Ture mo te Paremete, 1908 (e pa ana ki nga pootitanga mema Maori mo te Paremete) ma taua pootitanga e whakataua, i runga i te huarahi a muri nei whakatakotoria ai, me hoatu ranei te waipiro kaua ranei ki nga Maori e noho ana i roto i taua takiwa.

(3.) Ko te putake e whakaaturia nei i roto i te wahanga-tekiona e mau i runga tonu ake nei, me tuku kia pootitia i runga i te huarahi, a ko te pooti mo taua putake me whakahaere, a ko te taunga o taua pooti me panui, i runga i ta te Kawana e whakatakoto ai i runga i te rekureihana.

(4.) Ko nga moni i pau i ia pootitanga pera i raro i tenei tekiona ma te Kaunihera Maori o te takiwa i whakahaerea ki reira taua pootitanga e utu.

(5.) Mehemea a te mutunga o taua pooti ka kitea ko te nuinga o nga kai-pooti kei te tautoko i te kupu kia kaua he waipiro e hoatu ki nga Maori i roto i taua takiwa, hei reira a te paunga o te kotahi marama o muri tonu atu i te panuitanga o ta te pooti i whakataua ai, ko ia tangata (ahakoa he tangata whai raihana kaore ranei) i roto i taua takiwa (ahakoa i roto i te whare whai raihana kaore ranei) e hoatu ana i te waipiro ki te Maori, ka ahei, ina whakataua tona he e te Kooti, kia whiua ki te whaina kaua e nui atu i te kotahi rau pauna.

Engari ko taua wahanga-tekiona kaua e pa ki te hoatutanga i te waipiro hei rongoa i runga i te whakahau a tetahi takuta kua rehitatia, mo nga mahi karakia ranei, ki te waipiro ranei i hoatu ki tetahi Maori he wahine na tetahi tangata e hara i te Maori.

*

*

*

*

*